

fessorer ved Universitetet ere ganske vist, og det har været Tilfælde i et ingenlunde kort Tidsrum, somme ind paa en Maade at holde Forelæsninger paa, der bevirker, at det tager en urimelig Mængde Aar, inden et samlet Forelæsningskursus i en enkelt Cyklus af Discipliner kan siges at være ført igjennem. Jeg tror ikke, at man kan bebrejde de nuværende Professorer dette, thi det har udviklet sig Aar efter Aar gjennem en Tradition, som den enkelte Mand ikke er istand til at undrage sig; men det Resultat, der er kommet tilveie, medfører for de Studerende, at det er saa godt som umuligt at hjælpe sig til Examen med Universitetets Forelæsninger. Dersom en Student skulde afvente den Tid, da et Forelæsningskursus er afsluttet, og hjælpe sig med det Stof, han faaer igjennem Universitetslærernes Forelæsninger og Ovelser, vilde han rimeligvis aldrig blive færdig. Naar han ikke vil udsætte sig derfor, maa han altsaa gaa en af to Veie, enten studere fuldstændig paa egen Haand — og det kan en Student i de Aar ikke — eller han kan — hvad han altsaa er nødt til — søge Manuduktør. Er han først kommen ind derpaa, vil han meget hurtig se, at han navnlig i Begyndelsen af Studeretiden staar sig bedst ved udelukkende at læse med Manuduktør, fordi han faar det, han skal lære, langt mere systematisk samlet og hurtigt; det bliver nemmere at komme igjennem Systemet og tager kortere Tid end at høre Forelæsninger spredte over det ene og andet Omraade af den Videnskab, som han navnlig søger at uddanne sig i; men det er ganske vist, at det er en Studeremaade, som for det Første ikke er heldig for den studerende Klasse, idet den svækker den Lyst til Selvarbejde, til selvstændigt Arbejde, der bør være hos unge Mennesker, som ere komne ud over Skoletiden, og lader dem stole mer, end sundt og godt er, paa saadanne Manuduktørers Veiledning, en Veiledning, som — det veed enhver, der har studeret ved Universitetet — ofte ikke er ganske fri for at have et mekanisk Tilnit. Men dernæst er det en Studeremaade, der er meget kostbar. Det, man skulde opnaa gjennem et Universitet, der foruden videnskabelige Formaal ogsaa har det væsentlige Formaal — og vort Universitet har det Formaal, ligesom de fleste andre Universiteter have det — at uddanne Embedsmænd, altsaa uddanne Folk, der ikke særlig hellige sig blot til Videnskaben, men skulle ind i det praktiske Livs Arbejde, er jo dette, at Uddannelsen ikke blot bliver god og let, men ogsaa billig for den store Del af de Studerende, saa at pefuniære Hensyn ikke skulle være en Hindring for begavede og lærlystne unge Mennesker for at gaa den Vej; men det falder fuldstændig bort ved hele den nuværende Praxis, naar man ikke kan benytte Universitetets Forelæsninger og Examinatorier som tilstrækkelig Hjælp til at fuldende sit Examenstudium eller tage sin Statsexamen, men er nødt til at gaa til Manu-

duktøren, altsaa til privat Hjælp, hvilket gjør Studiet overordentlig dyrt og bliver faktisk det Samme som en Hindring for mange begavede, yngre Mennesker, der ellers vilde gaa denne Vej og med Lethed vilde kunne gaa den. Der er ingen Tvivl om, at den nuværende Tilstand i høj Grad er uheldig, og der er da ogsaa atter og atter klaget derover. Allerede saa langt tilbage som i Aarene 1861—62 reiste der sig en Bevægelse i den Anledning baade ved det theologiske og det juridiske Fakultet, en Bevægelse, der var ret stærk, men som ikke førte til noget Resultat, fordi man slog den ned. (Berg: Bornemann gif dog af). Ja, det kan ikke hjælpe, at En eller Anden gaar af, men Hovedsagen er at faae en Anden istedetfor, der gjør det bedre end den, der gif af; men da de Alle vedbleve at gjøre det paa samme Maade som før, havde det vel maaske været bedre at beholde Bornemann. Den nuværende Tilstand, naar man vil tage det rent formelt, skriver sig fra, at Universitetets Professorer ikke overholde Bestemmelsen om de toaarige Kursus, i hvilke en Forelæsningscyklus skal være endt; thi hvis den Bestemmelse blev overholdt, og man altsaa ved Universitetet holdt sig til at gaa Systemet igjennem i to Aar, vilde den Studerende alene ved Universitetets Professorers Hjælp kunde ende sine Studier og absolvere sin Examen. Nu vil jeg imidlertid indrømme, at det kan vistnok være noget vanskeligt at holde sig den nævnte Bestemmelse efterrettelig, efterat Videnskaben er tiltagen saa meget i Stof, som stet er i de senere Aar — jeg tør af Erfaring ikke tale om andre Fakulteter end det rets- og statsvidenskabelige, men jeg tror, at det gælder ogsaa om det theologiske, og det er disse to Fakulteter, det nærmest kommer an paa at røre ved, thi det medicinske Fakultet arbejder, saavidt jeg veed, under helt andre Forhold, medens det filosofiske Fakultet er meget mere en Samling af Discipliner — jeg siger, at, siden Disciplinerne i de nævnte to Fakulteter ere tagne saa uhyre til i Stofmasse, og det vistnok for en stor Del paa Grund af Professorernes Mangel paa Gøne til at begrænse sig, men ogsaa som Følge af Videnskabens Udvikling, saa tror jeg, at man ikke bør stille den Fordring op, hvis man vil naae Noget, at Ministeren skulde forlange, at Reglen om Bienniet blev overholdt. Derimod kan man opstille den Fordring, at der fra Ministerens Side bliver traadt kraftig op mod den nuværende Praxis, der gaar langt udover, hvad der er en nødvendig Følge af Studiernes eller Videnskabens Udvikling, og er en ligesvem Hindring for, at unge og ikke bemidlede Folk kunne komme i Vej ved Universitetet. Jeg siger altsaa udtrykkelig: Hvad der fra vor Side ønskes af Ministeren, er ikke, at han skal forlange ældre Bestemmelser gjorte gjældende; thi det, kan jeg godt forstaa, kan støde paa uovervindelige Vanskeligheder, men at Ministeren vil tage denne Sag i